

Christa Wolf: (af) *Kassandra*, 1983

Christa Wolf: 1929-2011. Forfatter i Østtyskland. Både medlem af kommunistpartiet og systemkritiker. Skriver ofte allegoriske fortællinger.

Romanen "Kassandra" handler om den trojanske kongedatter og seerske Kassandra og den trojanske krig. Apollon forelsker sig i Kassandra og giver hende seerevnen. Da hun afviser ham, straffer han hende ved, at ingen vil tro hendes forudsigelser.

DET TREDJE SKIBS hjemkomst lod mig sælsomt kølig. En natlig ankomst, det sørgede man for, alligevel stimlede folk sammen, fakler blev holdt i vejret, men hvem genkender ansigter i halvmørket, hvem tæller dem, skelner dem fra hinanden. Der var, ikke til at tage fejl af, Anchises, som helt ind i sin høje alderdom bevægede sig som en yngling, han syntes at have mere travlt end ellers, afgav ingen erklæringer, frabad sig Eumelos' ledsagelse og forsvandt i paladset. Der var de unge mænd, som jeg skulle have ventet på, men på hvem da? På Aineias? Eller ligefrem Paris? For hvem af dem begyndte mit hjerte nu alligevel at banke? Ingen kom i nærheden af dem. For første gang havde Eumelos-folkene dannet en bred spærrekæde om hele landingspladsen. Paris var ikke kommet med dette skib, hed det næste morgen, som information for kongehusets pårørende. Eftersom man endnu en gang havde nægtet ham tilbagegivelsen af kongesøsteren i Sparta, havde han set sig tvunget til at gøre alvor af sin trussel. Han havde, kort fortalt, bortført Menelaos' hustru. Kongen af Spartas kone. Den skønneste kvinde i Grækenland: Helena. Sammen med hende var han ad omveje undervejs til Troja.

Helena. Navnet ramte os som et stød. Den skønne Helena. Mindre kunne min lillebroder ikke nøjes med. Man kunne have vidst det. Man havde vidst det. Jeg var vidne til, hvordan man i et frem-og-tilbage mellem paladset og tempelpræsterne, i dag- og nattemøder i rådet fremstillede en efterretning, hård, hamret, glat som en lanse: trojanerhelten Paris havde efter pålæg af vor kære gudinde Afrodite bortført Helena, den skønneste kvinde i Grækenland, fra de kæphøje grækere og således slettet den ydmygelse, som engang var blevet tilføjet vor mægtige konge Priamos ved råbet af hans søster.

Hvornår krig begynder, det kan man vide, men hvornår begynder førkrigen. Hvis der fandtes regler for det, burde man fortælle dem videre. Indgravere dem, overlever dem i ler, i sten. Hvad stod der så. Der stod, blandt andre sætninger: Lad jer ikke føre bag lyset af jeres egne.

Da Paris flere måneder senere alligevel kom, mærkværdigvis på et ægyptisk skib, førte han en tættilsløret person fra borde. Folket, der nu som sædvanlig var trængt tilbage bag en sikkerhedskæde af Eumelos-folk, forstummede åndeløst. I hver enkelt dukkede billedet af den skønneste kvinde op, så strålende, at hun ville blænde ham, om han kunne se hende. Tilbageholdende, derpå begejstret begyndte talekorene: He-le-na. He-le-na. Helena viste sig ikke. Hun kom heller ikke til festaflet. Hun var udmattet af den lange sørejse. Paris, en anden, overbragte raffinerede gæstegaver fra kongen af Ægypten, fortalte utrolige ting. Han snak-

kede og snakkede, over alle bredder, kringlet, med sidebemærkninger, som han velsagtens anså for vittige. Han havde mange, der lo med ham, han var blevet en mand. Jeg måtte hele tiden se på ham. Hans øjne fik jeg ikke fat i. Hvor kom det skæve træk i hans smukke ansigt fra, hvilken skarphed havde ætset hans forhen blide træk.

Ude fra gaderne trængte en lyd ind i paladset, som vi aldrig før havde hørt, nærmest som den truende summen fra en bikube, hvis sværm samles til flugt. Forestillingen om, at den skønne Helena opholdt sig i deres konges palads, gjorde folk helt kulrede. Jeg afviste Panthoos den nat. I raseri ville han tage mig med vold. Jeg kaldte på ammen Parthena, som slet ikke var i nærheden. Panthoos gik, med fortrukket ansigt udslyngede han de groveste skældsord. Det rå kød under masken. Den sorg, som undertiden faldt sort ud af solen og ned over mig, prøvede jeg at skjule.

Hver fiber i mig lukkede sig af over for den erkendelse, at der ikke var nogen skøn Helena i Troja. Da de andre beboere i paladset lod forstå, at de havde fattet. Da jeg allerede for anden gang mødte den yndige skönhalsede Oinone foran Paris' dør i morgendæmringen. Da legendesværmen om Paris' usynlige skønne kvinde faldt forlegen sammen i sig selv. Da alle slog blikket ned, når jeg, som den eneste endnu, igen og igen som under tvang nævnte Helenas navn, endog tilbød selv at pleje den stadig væk trætte, og blev vist tilbage — selv da ville jeg endnu ikke tænke det utænkelige. Sandedlig, dig kunne man fortvivle over, sagde Arisbe siden til mig. Jeg greb efter hvert et halmstrå, og hvem ville kalde en delegation fra Menelaos, som i kraftige vendinger krævede deres dronning tilbage, for et halmstrå. At de ville have hende igen, var for mig et bevis på, at hun måtte være her. Min følelse tillod ingen tvivl: Helena skulle tilbage til Sparta. Men jeg var klar over, at kongen måtte afvise dette krav. Af ganske hjerte ville jeg stille mig ved hans side, ved Trojas side. For min død kunne jeg ikke indse, hvorfor man stredes endnu en hel nat igennem i rådet. Paris, gustenbleg, forkyndte som en taber: Nej. Vi udleverer hende ikke. — Mand, Paris! råbte jeg. Vær dog glad! Hans blik, endelig hans blik, tilstod over for mig, hvor meget han led. Dette blik gav mig min broder tilbage.

Senere glemte vi jo så alle sammen anledningen til krigen. Efter krisen i det tredje år holdt også krigsfolkene op med at kræve at få den skønne Helena at se. Det ville have krævet større udholdenhed, end et menneske kan præstere, igen og igen at tage et navn i munden, som smagte stadig mere af aske, af brand og forrådnelse. De slap taget i Helena og kæmpede for deres eget liv. Men de havde haft brug for dette navn for at kunne tiljuble krigen. Det hævdede dem op over sig selv. Læg mærke til, sagde Anchises, Aineias' fader, til os, som gerne underviste os, og som, da man begyndte at se enden på krigen, tvang os til at tænke over, hvordan den begyndte, — læg mærke til, at det var en kvinde, de tog. Berømmelse og rigdom kunne en mandsperson også have gjort det ud for. Men skønhed? Et folk, som kæmper for skønheden! — Paris var selv, modvilligt, som det syntes, kommet frem på markedspladsen og havde kastet den skønne Helenas navn ud til folket. Folk mærkede ikke, at han var ukoncentreret. Jeg mærkede det. Hvorfor taler du så koldt om din varme kone? spurgte jeg ham. Min varme kone? lød hans hånlige svar. Kom til dig selv, søster. Menneske dog: hun findes ikke.

Da blev mine arme flået i vejret, endnu inden jeg vidste, at jeg troede ham. I lang tid havde jeg haft den fornemmelse, fortæret af angst. Et anfald, tænkte jeg endnu nøgternt, men hørte allerede denne stemme, ve ve ve. Jeg husker ikke, om jeg skreg det højt, om jeg kun hviskede det: Vi er fortabt. Ve, vi er fortabt.